

Vektorianalyysi

k. 2014

Harjoitus 6

Käsitellään ke 23.4.

1. Olkoon V alue, jota rajoittavat tasot $x = 0$, $y = 0$ ja $z = 2$ sekä pinta $z = x^2 + y^2$ ja jossa $x \geq 0$ ja $y \geq 0$. Laske funktion $f(x, y, z) = x$ tilavuusintegraali tämän alueen yli. Tämä laskettiin luennolla (ks. s. 73) suorittamalla ensimmäiseksi z -integraali. Laske integraali nyt niin, että integroit ensin x :n yli.

2. Tarkastellaan kappaletta

$$S = \{(x, y, z) \mid 0 \leq x \leq 1, x^2 \leq y \leq x, x - y \leq z \leq x + y\}.$$

- a) Laske kappaleen tilavuus.
  - b) Laske kappaleen massa, kun tiheys on $\rho(x, y, z) = x + 2y + 4z$ (kg/m^3).
3. Tarkastellaan a -säteistä origokeskistä palloa. Pallon tiheys on suoraan verrannollinen pallon keskipisteestä mitattuun etäisyyteen, ts. $\rho(\vec{r}) = \alpha r$, jossa α on vakio. Laske pallon massa

$$M = \iiint_S \rho(\vec{r}) dV.$$

4. Kun kappaleen tiheysjakautuma $\rho(\vec{r})$ tunnetaan, saadaan kappaleen painopisteen paikkavektori $\vec{r}_{CM}$ laskettua kaavasta (käy perustelu läpi Adamsin luvusta 14.7)

$$\vec{r}_{CM} = \frac{\iiint_{\text{kappale}} \rho(\vec{r}) \vec{r} dV}{\iiint_{\text{kappale}} \rho(\vec{r}) dV}.$$

Laske origokeskisen a -säteisen pallon oktantissa $x \geq 0$, $y \geq 0$, $z \geq 0$ olevan osan painopisteen paikka. Pallon tiheys oletetaan vakioksi.

5. Ympyräkartio, jonka korkeus on h ja kärkikulma α , sijaitsee kuvan mukaisesti kärki origossa ja akselina z -akseli. Kartion tiheys on ρ ja massa M . Laske kartion aiheuttama gravitaatiovoima origossa sijaitsevaan pistemäiseen kappaleeseen, jonka massa on m . Newtonin painovoimateorian mukaan M -massaisen kappaleen aiheuttama voima m -massaiseen kappaleeseen on

$$\vec{F} = G \frac{mM}{d^2} \hat{e},$$

jossa d on kappaleiden painopisteiden välinen etäisyys ja $\hat{e}$ on kappaleiden painopisteiden yhdysjanan suuntainen yksikkövektori massasta m massaan M .

Ohje: Laske pisteessä $\vec{r}$ olevan massa-alkion $dM = \rho(\vec{r})dV$ aiheuttama voima Newtonin kaavaa käyttäen ja integroi yli kartion. Integrointi kannattanee suorittaa käyttäen sylinteri- tai pallokoordinaatistoa (tai molempia - emme kiellä!).

